

euPASnewsletter

Komisia zverejnila kontroverzný návrh legislatívy regulujúcej trh platobných kariet

Brusel, august 2013

Dňa 24. júla 2013 Európska komisia predstavila novú revidovanú *Smernicu o platobných službách* a spolu s ňou aj návrh *Nariadenia o poplatkoch pri platobných transakciách realizovaných kartami* s cieľom zlacniť elektronické transakcie a zvýšiť ich bezpečnosť pre maloobchodníkov a spotrebiteľov. „Obmedzenie výšky výmenných poplatkov povedie k zníženiu nákladov pre maloobchodníkov a spotrebiteľov a pomôže vytvoriť celoeurópsky trh s platobnými službami. To by zároveň malo podporiť inovácie a poskytnúť väčší priestor pre poskytovateľov platieb na ponuku nových služieb,“ uvádza sa v stanovisku Komisie. Týmito opatreniami si Brusel sľubuje dosiahnuť úsporu na poplatkoch vo výške 6 miliárd eur ročne.

Návrh Komisie výrazne obmedzuje poplatky medzi bankami za platby uskutočnené kreditnou alebo debetnou kartou. Podľa predstaveného návrhu by poplatok za platbu debetnou kartou nemal prekročiť 0,2 % z hodnoty transakcie a pri kreditných kartách 0,3 %. Dnešný systém elektronických platieb je nastavený tak, že pri každej platbe uskutočnenej kreditnou alebo debetnou kartou musí daná suma cestou k obchodníckej pokladnici prejsť cez jeho a spotrebiteľovu banku. Banky a spoločnosti, ktoré karty vydávajú, si za spracovanie tejto operácie dohodli takzvané medzibankové výmenné poplatky (interchange fees). Rovnako niečo stojí aj servis platobných kariet a POS terminálov. Zmysel týchto poplatkov spočíva v tom, že banka aj obchodník sa spoločne podieľajú na nákladoch za transakcie a na rizikách spojených s platbami.

Problém pre Európsku komisiu predstavujú najmä dvaja silní, avšak zďaleka nie jediní konkurenti na trhu s platobnými kartami – Visa a MasterCard. Najväčší vydávatelia platobných kariet v Európe však už svoje medzibankové poplatky za kreditné i debetné karty výrazne obmedzili v rámci protikartelovej dohody uzavretej s európskymi protimonopolnými úradmi. Obe spoločnosti vo svojom stanovisku uviedli, že síce podporujú úsilie Európskej komisie presadiť efektívnejšie elektronické platby, no sú presvedčené, že dopad regulácie medzibankových poplatkov nebude jednoznačne v prospech spotrebiteľov.

Zavedenie podobných opatrení v iných krajinách malo nepriaznivé dopady, čo najlepšie demonštruje prípad Španielska, kde nariadené zníženie výmenných poplatkov viedlo k enormnému nárastu nákladov na strane spotrebiteľov a malých podnikateľov za súčasného negatívneho vplyvu na fungovanie a kvalitu systému bezhotovostných platieb v krajine. Podľa dostupných štúdií boli jedinými subjektmi, ktorí z opatrení španielskej vlády skutočne profitovali, práve veľkí obchodníci, ktorí vďaka direktívnemu zníženiu poplatkov, ktorými sa spoločne s ostatnými subjektmi podieľali na nákladoch nevyhnutných pre fungovanie systému, ušetrili nemalé finančné prostriedky. Navyše, úspory na strane veľkých hráčov si banky vykompenzovali na strane spotrebiteľov zvýšenými poplatkami za bankové služby a súvisiace produkty. Veľmi podobné skúsenosti potvrdili aj štúdie z mimoeurópskych krajín ako USA či Austrália.

Ministerstvo financií SR sa vo svojom stanovisku k navrhovanej regulácii, resp. harmonizácii výmenných poplatkov vyjadrilo veľmi zdržanlivo. Súčasne upozornilo na možné riziká v podobe narušenia voľnej súťaže. Viacero slovenských subjektov zastupujúcich obchodníkov sa však paradoxne zhoduje v tom, že nijaká regulácia nie je potrebná.

Podľa odhadov Podnikateľskej aliancie Slovenska možno po zavedení regulácie na Slovensku očakávať pokles počtu platobných kariet i bezhotovostných kartových transakcií. Pričom platí, že čím sa v krajine častejšie využíva platobná karta, tým sú poplatky nižšie, nakoľko náklady na prevádzku platobného systému sa vrátia rýchlejšie. Európski obchodníci platia každoročne za poplatky približne 13 miliárd eur ročne, pričom 70 % sumy tvoria medzibankové poplatky. Avšak kartové spoločnosti nemajú z týchto poplatkov ani cent, nakoľko ich príjmy tvoria z veľkej časti licencie za logá a náklady na realizáciu platieb medzi bankami.

Navyše ak sa násilnou reguláciou obmedzia poplatky pre banky, tie si ich budú kompenzovať prostredníctvom nových poplatkov alebo zvýšením cien za už poskytované služby, napríklad vydanie platobnej karty. Ako ďalej vysvetľuje výkonný riaditeľ Podnikateľskej aliancie Slovenska Róbert Kičina, „banky nebudú tieto transakcie vykonávať zadarmo a vykompenzujú si výpadok niekde inde. Som presvedčený, že žiadny tím bruselských úradníkov nedokáže ceny stanoviť lepšie ako samotný trh a konkurencia na trhu“, pričom dodáva, že správnou cestou k lepším cenám za platby kartou je posilňovanie konkurencie, nie regulácia.

„Nadmerná regulácia bude mať v konečnom dôsledku negatívne dopady na konkurencieschopnosť nielen slovenských podnikateľov,“ povedala ešte pred predstavením legislatívnych návrhov generálna sekretárka Slovenského živnostenského zväzu Viola Kromerová. Výkonný riaditeľ spoločnosti Finančná Hitparáda Maroš Ovčarik uviedol, že dôležité je nájsť rozumnú mieru aj pre banky, aby sa nestalo, že platby kartou sa pre nich stanú nezáujímavé.

Revidovaná smernica by mala vstúpiť do platnosti už v budúcom roku v prípade medzinárodných platieb a o dva roky neskôr aj na vnútroštátne platby. Opatrenia však musia odobriť najskôr členské štáty a potom Európsky parlament.

Ako prebieha platba v obchode

Z obmedzenia medzibankových poplatkov budú profitovať obchodníci, ktorým sa znížia náklady, čo platili bankám.

